

T.C

DANIŞTAY

ONÜÇÜNCÜ DAİRE

ESAS NO:2018/916

Davacı ve Yürütmenin

Durdurulmasını İsteyen : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

Vekili : Av. Zühal SİRKECİOĞLU DÖNMEZ
Bestekâr Sok., No:49/5 Kavaklıdere/ANKARA

Davacı Yanında Müdahil : TMMOB Mimarlar Odası

Vekilleri : Av. Gökçe BOLAT, Av. Revşan Deniz ÇOBANOĞLU
Konur Sok. No:4/2 Çankaya/ANKARA

Davalı : Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Ziya Gökalp Cad. No:80 Kurtuluş / ANKARA

Vekili : Av. Mehmet KILCI - Aynı adreste

İstemin Özeti : 21.02.2018 tarih ve 30339 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'ye ait Bor, Çorum, Kırşehir, Yozgat, Erzincan, Erzurum, Ilgın, Kastamonu, Turhal, Afyon, Alpullu, Burdur, Elbistan ve Muş Şeker Fabrikalarının, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun çerçevesinde "satış" yöntemi ile ayrı ayrı özelleştirilmesine ilişkin ihale ilanının iptali ve yürütmesinin durdurulması istenilmektedir.

Danıştay Tetkik Hâkimi Özge BULUT KAYA'nınDüşüncesi : Yürütmenin durdurulması isteminin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, davalı idarenin savunması alındıktan ve Dairemizin 23.03.2018 tarihli ara kararı gereği yerine getirildikten veya savunma ve ara kararı gereği için verilen süre geçtikten sonra incelenmesine karar verilen yürütmenin durdurulması istemi, savunma ve ara kararı cevabının geldiği görülmekle yeniden incelendi, gereği görüldü:

Dava, 21.02.2018 tarih ve 30339 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'ye ait Bor, Çorum, Kırşehir, Yozgat, Erzincan, Erzurum, Ilgın, Kastamonu, Turhal, Afyon, Alpullu, Burdur, Elbistan ve Muş Şeker Fabrikalarının, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun çerçevesinde "satış" yöntemi ile ayrı ayrı özelleştirilmesine ilişkin ihale ilanının iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle açılmıştır.

4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'un "Amaç ve Kapsam" başlıklı 1. maddesinin (A) fıkrasında, bu Kanunun amacının, bu maddede "kuruluş" adı ile anılacak olan; "a) İktisadî devlet teşekküllerinin, bunların müessese, bağlı ortaklık, işletme, işletme birimleri ile varlıklarının ve iştiraklerindeki kamu paylarının, ... ekonomide verimlilik artışı ve kamu giderlerinde azalma sağlamak için özelleştirmelerine ilişkin esasları düzenlemek" olduğu; 2. maddesinde, özelleştirme uygulamalarında esas alınacak ilkeler düzenlenerek, birinci fıkrasının (b) bendinde, "Kuruluşların özelliklerine ve içinde buldukları şartlara göre özelleştirme yöntemlerinin belirlenmesi" ilkesinin esas alınacağı; son fıkrasında ise, belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda alınacak kararlardaki önceliklerin ve bunların tâbi olacağı özelleştirme uygulamalarına ilişkin esas ve usullerin, kuruluşların nitelikleri ve ülke ekonomisinin gerektirdiği şartlar da dikkate alınarak Özelleştirme Yüksek Kurulu'nca belirleneceği kurala bağlanmıştır.

4634 sayılı Şeker Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, bu Kanunun amacının, yurt içi talebin, yurt içi üretimle karşılanmasına ve gerektiğinde, ihracata yönelik olarak Türkiye'de şeker rejimini, şeker üretimindeki usul ve esaslar ile fiyatlandırma, pazarlama şart ve yöntemlerini düzenlemek olduğu; "Kotalar ve kotaların tespiti" başlıklı 3. maddesinde, şeker üretimi ve arzında istikrarı sağlamak amacıyla pazarlanacak şeker miktarının, sakaroz kökenli ve diğer şekerler için ayrı ayrı olmak üzere şeker türlerine göre, gerektiğinde dönemsel olarak kotalar ile belirleneceği; şirketlerin A ve B kotalarının her yıl en geç 30 Haziran tarihine kadar, yurt içi şeker talebi, fabrikaların işleme ve şeker üretim kapasiteleri göz önünde bulundurularak müteakip beşer yıllık dönemler için tespit edileceği; "Hammadde ve şeker fiyatları" başlıklı 5. maddesinin ikinci fıkrasında, şirketlerin kendi ekim alanlarında yeterli hammadde bulamadığı takdirde münavebe esasları dâhilinde kendi ekim alanları dışından da Bakanlığın denetiminde üreticilerle sözleşme yaparak pancar temin edebileceği; 4634 sayılı Kanun'a 7103 sayılı Kanun'un 49. maddesiyle eklenen Geçici 11. maddesinin ikinci fıkrasında ise, Türkşeker'e ait fabrikaların özelleştirilmesi hâlinde özelleştirme öncesinde Türkşeker tarafından fabrikalara tahsis edilen kotaların da bu Kanun ve diğer mevzuat uyarınca herhangi bir izin ve onaya gerek kalmaksızın fabrikaların devir tarihi itibarıyla alıcıya aktarılmış olacağı, özelleştirme sözleşmelerinde yer alan üretim taahhüdünün başlangıç tarihinden itibaren alıcı şirketlerin beş yıl boyunca her pazarlama yılı için kendilerine tahsis edilen kotalardan %90'ın altında arz sağlamaları hâlinde, ilgili pazarlama yılı kotasının %90'ı ile arz arasındaki fark kadar kota haklarının Türkşeker'e aktarılacağı, bu aktarım nedeniyle de herhangi bir hak ileri sürülemeyeceği ve talepte bulunulamayacağı ve bu Kanun'un 4. maddesinin birinci, ikinci ve dördüncü fıkralarının özelleştirilen fabrikalar için özelleştirme sözleşmelerinde belirtilen üretim taahhüdü boyunca uygulanmayacağı kurala bağlanmıştır.

4634 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde, şeker üretiminde istikrarın sağlanması ve korunması, sektörün iç piyasada rekabet kurallarına göre yönlendirilmesi, Avrupa Birliği düzenlemelerinin yanı sıra, Dünya Ticaret Örgütü ve diğer uluslararası taahhütlere de uyum sağlanması ve özelleştirmeye olanak sağlayacak hukukî altyapının hazırlanmasının ilke olarak benimsendiği; 3. maddesine ilişkin gerekçede ise, üretimin garanti altına alınarak istikrarın korunması ve Avrupa Birliği şeker rejimine uyum sağlanması amacıyla şeker üretimi ve

pazarında kota sisteminin uygun görüldüğü ve bu amaçla kota kavramına yer verildiği belirtilmiştir.

28.06.2002 tarih ve 24799 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hammadde ve Şeker Fiyatları Yönetmeliği'nin "Hammadde Temini" başlıklı 4.maddesinin birinci fıkrasında, "Kurul tarafından tespit edilerek şirketlere tahsis edilen şeker kotalarının garantisi için gerekli hammaddenin temini amacıyla, şeker fabrikası işleten gerçek ve tüzel kişiler ile üreticiler ve/veya temsilcileri arasında, sözleşme düzenlenir. Kurul tarafından tespit edilerek şirketlere veya fabrikalara tahsis edilen pancar şekeri kotalarının üretim/arz garantisi için gerekli olan şeker pancarı, yine Kurulca belirlenen pancar ekim alanlarından, üreticiler ve/veya temsilcileri ile şirketler veya fabrikalar arasında sözleşme düzenlenmesi suretiyle temin edilir..." kuralına yer verilmiştir.

Aktarılan mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden, ülkemizde şeker üretiminin kota sistemi ile düzenleme altına alındığı, özelleştirilen şeker fabrikalarına ilişkin olarak getirilen düzenlemelerle, özelleştirme sözleşmelerinde yer alan üretim taahhüdünden itibaren beş yıl boyunca her pazarlama yılına ilişkin olarak tahsis edilen kotaların %90'ının altında arz sağlamaları hâlinde ilgili pazarlama yılı kotasının %90'ı ile arz arasındaki fark kadar kota haklarının Türkşeker'e aktarılacağı; şeker fabrikalarının her biri için pancar ekim alanları belirlendiğinden ve fabrikaların, pancarı belirlenen ekim alanlarından temin edecekleri de dikkate alındığında, şeker üretimine bağlı olarak pancar ekimi ve üretiminin de devam edeceği görülmektedir.

Öte yandan, 4634 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde belirtildiği üzere, özelleştirmeye olanak sağlayacak hukukî altyapının hazırlanması ilke olarak benimsendiğinden, Kanunla düzenleme altına alınan şeker sektörünün bir unsuru olan şeker fabrikalarının özelleştirilmesine ilişkin kanunî bir engel bulunmadığı gibi, bilakis özelleştirmenin kanun koyucu tarafından hedeflendiği açıktır.

21.02.2018 tarih ve 30339 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan dava konusu ihale ilanında, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'ye ait Bor, Çorum, Kırşehir, Yozgat, Erzincan, Erzurum, Iğın, Kastamonu, Turhal, Afyon, Alpullu, Burdur, Elbistan ve Muş Şeker Fabrikalarının, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun çerçevesinde "satış" yöntemi ile ayrı ayrı özelleştirileceği, her bir fabrikaya ilişkin geçici teminat tutarı, ihale şartnamesi bedeli ile son teklif verme tarihi belirtilmiş; ihaleye ilişkin diğer hususların ise ihale şartnamesinde yer aldığı açıklamasına yer verilmiştir.

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'ye ait Bor, Çorum, Kırşehir, Yozgat, Erzincan, Erzurum, Iğın, Kastamonu, Turhal, Afyon, Alpullu, Burdur, Elbistan ve Muş Şeker Fabrikalarının "satış" yöntemiyle ve "pazarlık" usulü uygulanmak suretiyle ayrı ayrı özelleştirilmesini teminen ihaleye çıkarılmasına ilişkin 19.02.2018 tarih ve 46140 sayılı "ihale oluru"ndaki fabrikalardan biri olan Çorum Şeker Fabrikasına ait İhale Şartnamesi'nin "Üretim Şartı" başlıklı 16. maddesinde, (İhaleye konu fabrikalara ait ihale şartnamelerinde her bir fabrika için alınacak teminat mektubu tutarına yer verilerek, Afyon, Çorum, Iğın ve Turhal Şeker Fabrikaları için ayrı ayrı 25.000.000,00.-TL; Bor, Burdur, Kırşehir ve Yozgat Şeker Fabrikaları için ayrı ayrı 20.000.000,00.-TL; Alpullu, Elbistan, Erzincan, Erzurum, Muş ve

Kastamonu Şeker Fabrikaları için ayrı ayrı 15.000.000,00.-TL tutarında teminat mektubu alınacağı belirtilmiştir.), "16.1. Alıcı; 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022, 2022-2023 pazarlama yılı için 16.1.1. Fabrika için belirlenen pancar ekim alanlarından; asgari olarak kotasını karşılayacak miktarda pancar üretecek ve/veya ürettirecektir. 2018/2019 pazarlama yılı için pancar ekim alanında yeterli üretim bulunmaması hâlinde Alıcı ihtiyacı olan pancarı farklı bir hinterlandtan temin edebilecektir. 16.1.2. Böylelikle ürettiği/ürettirdiği pancarı ihaleye konu fabrikada işleyerek ilgili mevzuat çerçevesinde kotadan aşağı olmayacak miktarda üretim yapacaktır... 16.3. Sözleşme'nin imzalandığı tarihte Alıcı'dan, 16.1. maddedeki taahhüdüne ilişkin olarak, İdare'ce kabul edilecek, gayrikabirücu, kayıtsız şartsız, ilk talepte ödemeli, süresiz toplam 25.000.000 (Yirmibeşmilyon) TL tutarında eşit tutarlı 5 (beş) ayrı kesin teminat mektubu alınacaktır. 16.4. Her pazarlama yılı için verilen A kotasının %90'ı ve üzerinde (Şeker Kanunu'nun 4. maddesinin 1. fıkrasındaki oranın değişmesi hâlinde yeni oran dikkate alınacaktır.) beyaz şeker üretimi yapılması durumunda; taahhüt yerine getirilmiş sayılacak, o pazarlama yılına isabet eden 1 (bir) teminat mektubu serbest bırakılacaktır. 16.5. Her pazarlama yılı için verilen A kotası kadar beyaz şeker üretiminin hiç yapılmaması durumunda; taahhüt yerine getirilmemiş sayılacak ve o pazarlama yılına isabet eden 1 (bir) teminat mektubu ayrıca ihtara gerek kalmaksızın İdare lehine irat kaydedilecektir. 16.6. Her pazarlama yılı için verilen A kotası miktarının haklı bir sebebe dayanmaksızın %90'ından daha düşük miktarda beyaz şeker üretimi yapılması durumunda; (Şeker Kanunu'nun 4. maddesinin 1. fıkrasındaki oranın değişmesi hâlinde yeni oran dikkate alınacaktır.) taahhüt eksik yerine getirilmiş sayılacak ve o pazarlama yılına isabet eden 1 (bir) teminat mektubundan (Kanun'da belirlenen oran dikkate alınmaksızın) eksik miktarı kıst-el yevm yapılarak ayrıca ihtara gerek kalmaksızın İdare lehine irat kaydedilecek, kalan kısmı ise serbest bırakılacaktır. Haklı sebebin tespitinde ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde Bakanlık görüşü alınacaktır. 16.7. Her pazarlama yılı için Bakanlık tarafından o dönem için Fabrika'ya tahsis edilen kota miktarının %90'ından daha düşük miktarda beyaz şeker üretimi yapılması durumunda, Alıcı, kota miktarının %90'ından eksik üretilen miktar kadar kotayı eksik üretimin tespit edilmesinin ardından derhâl Türkşeker'e bedelsiz devredecektir. Bu durumda sonraki pazarlama yıllarına ilişkin taahhütlerde Fabrika'nın yeni tahsis edilen güncel kota rakamı dikkate alınır."; "Pancar Üretim Sözleşmelerinin Devri ve Pancar Alım Fiyatları" başlıklı 17. maddesinde, "17.2. Alıcı devraldığı pancar üretim sözleşmelerini 16.1. maddede belirtilen pazarlama yılları boyunca asgari olarak devre konu sözleşmedeki son kota tahsis rakamı üzerinden üreticilerin talep etmesi hâlinde yenileyecektir." şartlarına yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun (Kurul) 20.12.2000 tarih ve 2000/92 sayılı kararı ile, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'nin (Türkşeker) özelleştirme kapsamına alınarak hazırlık işlemlerine tâbi tutulmasına; Kurul'un 27.06.2003 tarih ve 2003/40 sayılı kararı ile, 31 Ekim 2003 tarihine kadar, İdare ve Türkşeker tarafından yapılacak çalışmalar neticesinde, Türkşeker'e ait fabrikalardan portföy grupları oluşturulmasına, bu portföylerin gerekirse anonim şirket hâline dönüştürülmesine, bu şirketlerin/portföylerin özelleştirme programına alınmasına ilişkin takvimin belirlenmesine, özelleştirme programına alınan şirketlerin/portföylerin satış yöntemiyle özelleştirilmesine; Kurul'un 31.01.2005 tarih ve 2005/17 sayılı kararıyla, daha önce alınan 27.06.2003 tarih ve 2003/40 sayılı karar gereğince idare ile danışman firma arasında imzalanan Danışmanlık

Hizmet Sözleşmesi gereği oluşturulacak stratejiler çerçevesinde Türkşeker'in muhtelif yapılanmalar sağlayarak (fabrikalar belli portföyler hâlinde tek ve/veya şirketleştirilmek üzere) programa alınmasına karar verildiği; Kurul'un 08.10.2007 tarih ve 2007/57 sayılı kararıyla, Türkşeker'deki kamu hisselerinin özelleştirme programına alınmasının kararlaştırıldığı; Kurul'un 12.08.2008 tarih ve 2008/50 sayılı kararının (a) bendinde, 08.10.2007 tarih ve 2007/57 sayılı, 14.07.2008 tarih ve 2008/42 sayılı kararların iptaline; (b) bendinde, Türkşeker'deki Hazine'ye ait hisselerin özelleştirme programına alınmasına; (c) bendinde ise, Türkşeker'e ait fabrikaların coğrafi bazlı portföy grupları hâlinde özelleştirilmesine karar verildiği; Kurul'un 17.01.2018 tarih ve 2018/07 sayılı kararıyla da, 12.08.2008 tarih ve 2008/50 sayılı kararının (c) bendinin "Türkşeker'e ait fabrikaların ve diğer taşınmazlar ile varlıkların 'satış' yöntemi ile özelleştirilmesine" şeklinde değiştirilmesine karar verildiği; 19.02.2018 tarih ve 46140 sayılı Başkanlık Olur'u ile, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'ye ait Bor, Çorum, Kırşehir, Yozgat, Erzincan, Erzurum, Iğın, Kastamonu, Turhal, Afyon, Alpullu, Burdur, Elbistan ve Muş Şeker Fabrikalarının 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde "satış" yöntemiyle ayrı ayrı özelleştirilmesini teminen ihaleye çıkarılmasına karar verilmesi üzerine söz konusu şeker fabrikalarına ilişkin 21.02.2018 tarih ve 30339 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan ihale ilanının iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Bu itibarla, özelleştirmeye olanak sağlayacak hukukî altyapının hazırlanmasının 4634 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde ilke olarak benimsendiği dikkate alındığında, Kanun'la düzenleme altına alınan şeker rejiminin bir unsuru olan şeker fabrikalarının satış yöntemiyle ayrı ayrı özelleştirilmesini teminen yayımlanan ihale ilanında Kanun'un lafzına ve ruhuna aykırılık bulunmadığı gibi; ihaleye konu şeker fabrikalarına ait ihale şartnamelerinde, Kanun'un amacına uygun olarak her bir fabrika için üretimi garanti altına alacak kota miktarına ilişkin düzenlemelere yer verildiği, hem üretim taahhüdünün eksik veya hiç yerine getirilmemesine ilişkin olarak her bir fabrika için ayrı ayrı belirlenen tutarlarda (Afyon, Çorum, Iğın ve Turhal Şeker Fabrikaları için ayrı ayrı 25.000.000,00.-TL; Bor, Burdur, Kırşehir ve Yozgat Şeker Fabrikaları için ayrı ayrı 20.000.000,00.-TL; Alpullu, Elbistan, Erzincan, Erzurum, Muş ve Kastamonu Şeker Fabrikaları için ayrı ayrı 15.000.000,00.-TL) teminat alınmasının öngörüldüğü, hem de fabrikaların, tahsis edilen kota miktarının %90'ından daha düşük miktarda üretim yapması hâlinde kota miktarının Türkşeker'e devrine yönelik şeker üretimini koruyucu düzenlemelere yer verildiği; öte yandan, pancar üreticilerinin korunmasına yönelik olarak üreticilerin talebi hâlinde alıcıların pancar üretim sözleşmelerini yenileyeceği, bu yükümlülüğe ilişkin olarak yine her fabrika için ayrı ayrı belirlenen tutarlarda (Afyon, Çorum, Iğın ve Turhal Şeker Fabrikaları için ayrı ayrı 25.000.000,00.-TL; Bor, Burdur, Kırşehir ve Yozgat Şeker Fabrikaları için ayrı ayrı 20.000.000,00.-TL; Alpullu, Elbistan, Erzincan, Erzurum, Muş ve Kastamonu Şeker Fabrikaları için ayrı ayrı 15.000.000,00.-TL) teminat alınmasına ilişkin düzenlemelere yer verildiği anlaşıldığından, Kurul'un 17.01.2018 tarih ve 2018/07 sayılı kararına, 4046 sayılı Kanun'da yer alan usul ile ekonomide verimlilik artışı ve kamu giderlerinde azalma sağlama amacına uygun olarak tesis edilen dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde öngörülen şartların bulunmaması nedeniyle **YÜRÜTMENİN DURDURULMASI HAKKINDAKİ İSTEMİN REDDİNE**, 2577 sayılı Kanun'un 20/A maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendi uyarınca itiraz yolu kapalı olmak üzere, 15.05.2018 tarihinde **oyçokluğuyla karar verildi.**

(X) KARŞI OY :

4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'un "Amaç ve Kapsam" başlıklı 1. maddesinin (A) fıkrasında, bu Kanunun amacının, iktisadî devlet teşekküllerinin, bunların müessese, bağlı ortaklık, işletme, işletme birimleri ile varlıklarının ve iştiraklerindeki kamu paylarının, ... ekonomide verimlilik artışı ve kamu giderlerinde azalma sağlamak için özelleştirmelerine ilişkin esasları düzenlemek olduğu belirtilmiş; 4634 sayılı Şeker Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde de, bu Kanun'un amacının, yurt içi talebin, yurt içi üretimle karşılanmasına ve gerektiğinde, ihracata yönelik olarak Türkiye'de şeker rejimini, şeker üretimindeki usul ve esaslar ile fiyatlandırma, pazarlama şart ve yöntemlerini düzenlemek olduğu kurala bağlanmıştır.

Şeker Kanunu'nun genel gerekçesinde, şeker üretiminde istikrarın sağlanması ve korunması, sektörün iç piyasada rekabet kurallarına göre yönlendirilmesi, Avrupa Birliği düzenlemelerinin yanı sıra, Dünya Ticaret Örgütü ve diğer uluslararası taahhütlere de uyum sağlanması, özelleştirmeye olanak sağlayacak hukukî altyapının hazırlanmasının ilke olarak benimsenmesi, şeker sektörünün yarattığı yüksek katma değer yanında tarım ve endüstri kesiminde sağladığı yüksek istihdam düzeyi nedeniyle bu alandaki kuralların pancar şekeri üreticileri ve işleyicilerinin menfaatlerini buluşturan kurallar olduğu, sektörü yapısal anlamda düzenleyici bir nitelik arz ettiği, ülkemizde şeker fabrikalarında hâlen otuz bin civarında işçi istihdam edildiği ve binlerce çiftçi ailesinin geçimini pancar tarımı ile sağladığı, bu nedenle hâlen mevcut ve ileride kurulacak şeker fabrikalarının tam kapasite ile üretim yapmaları ve rasyonel çalışmalarının, sadece ekonomik yönden değil, sosyal yönden de geçimlerini pancar tarımına bağlamış üreticiler için de büyük önem taşıdığı ifade edilmiştir.

4634 sayılı Kanun ile gerekçesinin birlikte okunmasından, Kanunla yurt içi üretime ve ihracata yönelik şeker rejimini tüm esaslı unsurlarıyla düzenleme altına alarak şeker üretiminde istikrarın sağlanması ve korunmasının amaçlandığı, şeker sektörünün ekonomik yönden ve şeker fabrikalarında çalışan işçiler ile pancar tarımı yapan çiftçi aileleri bakımından sosyal yönden de önem taşıdığı görülmektedir.

21.02.2018 tarih ve 30339 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan dava konusu ihale ilanında, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'ye ait Bor, Çorum, Kırşehir, Yozgat, Erzincan, Erzurum, Iğın, Kastamonu, Turhal, Afyon, Alpullu, Burdur, Elbistan ve Muş Şeker Fabrikalarının, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun çerçevesinde "satış" yöntemi ile ayrı ayrı özelleştirileceği, her bir fabrikaya ilişkin geçici teminat tutarı, ihale şartnamesi bedeli ile son teklif verme tarihi belirtilmiş, diğer hususların ise ihale şartnamesinde yer aldığı açıklamasına yer verilmiştir.

Bu bağlamda, dava konusu uyuşmazlık olan, Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun (Kurul) 12.08.2008 tarih ve 2008/50 sayılı kararı ile özelleştirme programına alınan ve 17.01.2018 tarih ve 2018/07 sayılı kararı ile özelleştirme stratejisi belirlenen Türkşeker'e ait Bor, Çorum, Kırşehir, Yozgat, Erzincan, Erzurum, Ilgın, Kastamonu, Turhal, Afyon, Alpullu, Burdur, Elbistan ve Muş Şeker Fabrikalarının 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde "satış" yöntemiyle ayrı ayrı özelleştirilmesine ilişkin ihale ilanının ve ihale ilanında ihale şartnamesine atıfta bulunulması sebebiyle ihale şartnamesinin de Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun ve Şeker Kanunu'nun kuralları ve amaçları çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

İhaleye konu fabrikalara ait "**İhale Şartnamesi**"nin 16. maddesinde "**Üretim Şartı**" konusu düzenlenmiştir. Buna göre, "Alıcı" 2018-2019 pazarlama yılından itibaren beş yıl 2022-2023 pazarlama yılı dâhil pancar alım taahhüdünde bulunmaktadır. Bu düzenleme, Şeker Kanunu'nun Geçici 11. maddesinde yer alan, özelleştirme sözleşmelerinde üretim taahhüdünün başlangıç tarihinden itibaren beş yıl boyunca sürdürülmesine ilişkin kuralla uyumlu bulunmaktadır. Ancak, **beş yıl süreden sonra, sektörün geleceğini ciddi biçimde etkileyecek sayıda işletmenin pancar alımına son vermelerine karşı herhangi bir önlem içermemektedir. Bu nedenle, beş yıllık alım taahhüdü koşulu tek başına, Şeker Kanunu'nun amaçladığı gibi şeker üretimindeki sürekliliği sağlayamamaktadır.**

Yine, Şartname'nin 16. maddesinde, "Alıcı"dan beş yıllık beyaz şeker üretim faaliyeti taahhüdüne karşılık, her yıl eşit miktarda olmak üzere teminat mektubu (İhaleye konu fabrikalara ait ihale şartnamelerinde her bir fabrika için alınacak teminat mektubu tutarına yer verilerek, Afyon, Çorum, Ilgın ve Turhal Şeker Fabrikaları için ayrı ayrı 25.000.000,00.-TL; Bor, Burdur, Kırşehir ve Yozgat Şeker Fabrikaları için ayrı ayrı 20.000.000,00.-TL; Alpullu, Elbistan, Erzincan, Erzurum, Muş ve Kastamonu Şeker Fabrikaları için ayrı ayrı 15.000.000,00.-TL) istenmektedir. Bu konudaki teminatın da, "**Alıcı**"nın **beş yıl içerisinde herhangi bir pazarlama yılında üretim yapmaması durumunda, sadece o yıla ait teminat mektubu tutarı irat kaydedileceğinden, üretim faaliyeti açısından yeterli hukukî güvenceyi sağlamadığı anlaşılmaktadır.**

Sonuç olarak, Türkşeker'e ait ait Bor, Çorum, Kırşehir, Yozgat, Erzincan, Erzurum, Ilgın, Kastamonu, Turhal, Afyon, Alpullu, Burdur, Elbistan ve Muş Şeker Fabrikalarının 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde "satış" yöntemiyle ayrı ayrı özelleştirilmesini teminen ihaleye çıkarılması amacıyla **hazırlanan İhale Şartnamesi, Şeker Kanunu'ndaki şeker üretiminde sürekliliği ve şeker pancarı üreticisini korumayı hedefleyen temel amaçlarla bağdaşmamakta, hukuka ve kamu yararına aykırı bulunmaktadır.**

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde sayılan koşulların gerçekleşmiş olduğu gözetilerek yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne karar verilmesi gerektiği oyu ile karara katılmıyoruz.

Üye

Zümrüt ÖDEN

Üye

Mürteza GÜLER

